

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **A.R.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2026 r.,

wniosku obrońcy

w przedmiocie wyłączenia SSN P.K.

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego adw. J.A. 10 grudnia 2025 r., na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k., złożył do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziego tego Sądu – P.K. od rozpoznania kasacji w sprawie III KK 280/25. Uzasadniając wniosek obrońca powołał się na proces jego powołania przez Prezydenta RP na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Karnej podnosząc, że w przedstawieniu jej kandydatury na ten urząd brała udział Krajowa Rada Sądownictwa w kształcie wyłonionym na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Ta okoliczność, zdaniem obrońcy, przekonuje o zasadności wniosku, a to z uwagi na fakt, że jest to organ, którego

niezależność i zgodność z konstytucją oraz standardami europejskimi jest systematycznie kwestionowana zarówno w orzecznictwie trybunałów międzynarodowych, jak i samego Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle obowiązującego porządku prawnego wniosek jest niedopuszczalny.

Analiza wniosku obrońcy i przytoczonych w nim argumentów jednoznacznie przekonuje, że podstawową okolicznością, na podstawie której wnioskodawca domaga się wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego P.K. od rozpoznania kasacji w sprawie III KK 280/25, jest fakt jego powołania w trybie przewidzianym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3).

Należy jednak uwzględnić, że aktualnie obowiązujące brzmienie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622) – dalej „u.SN”, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259), na mocy której do ustawy o Sądzie Najwyższym został dodany art. 29 § 4 stanowią wprost, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

Przypomnieć jednocześnie należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r., P 22/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 413), stwierdził natomiast, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może mieć za podstawę wyłącznie okoliczności, że sędzia ten został powołany na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów.

Jeżeli więc z takiego powodu nie może być wydane postanowienie o wyłączeniu sędziego, to tak samo z tego względu wnioski o wyłączenie oparte na przywołanej przez obrońcę okoliczności ustrojowej (a nie faktycznej) nie może być rozpoznany merytorycznie, gdyż jakiegokolwiek rozważania w tym zakresie naruszałoby porządek konstytucyjny. Porządek ten nie pozwala zarazem na jakąkolwiek selektywność, czy dobór sędziów do orzekania w ogóle, przy wykorzystaniu kryterium, jakim miałyby być przepisy ustrojowe regulujące tryb powołania na urząd sędziego.

Nie przekonuje zatem argumentacja wskazująca, że sędzia P.K., będąc osobą powołaną w trybie przewidzianym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), nie może w sposób obiektywny i bezstronny oceniać zarzutów dotyczących wadliwości powołania innych sędziów nominowanych w tej samej procedurze.

Konkluzji tej nie zmienia, a zarazem nie powoduje uzasadnionego zagrożenia dla bezstronności rozpoznania sprawy stanowisko i poglądy wyrażone w jedynie nadmienionym przez wnioskującego orzecznictwie ETPCz, TSUE, czy orzecznictwie Sądu Najwyższego. Fakt, że orzeczenia takie zapadły nie ma bowiem żadnego znaczenia z punktu widzenia zakresu obowiązywania art. 41 § 1 k.p.k., zwłaszcza w świetle obowiązującego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Wskazać również należy, że orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odnoszą zawsze skutki jedynie w sprawach, w których zostały wydane. Nie mają przy tym charakteru źródeł prawa powszechnie obowiązującego (patrz art. 87 Konstytucji), a więc oczywiste jest, iż nie mogą mieć – poza znaczeniem argumentacyjnym - wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego, zwłaszcza rozstrzygającego w niniejszym przedmiocie.

Zauważyć także należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, (opublikowanym w M. P. z 2020 r. poz. 376) uznał, że „uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7), do której treści w swej motywacji nawiązuje wnioskodawca, jest niezgodna z:

1. art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
2. art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.),
3. art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

Skutkiem wejścia w życie cytowanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest utrata mocy obowiązującej aktu, którego niezgodność z normami prawnymi wyższego rzędu została stwierdzona w tym orzeczeniu (por. art. 190 ust. 3 Konstytucji).

W innym natomiast wyroku z 10 marca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny, K 7/21 (Dz.U. poz. 643) stwierdził natomiast, że art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w zakresie, w jakim przy ocenie spełnienia warunku „sądu ustanowionego ustawą”: a) dopuszcza pomijanie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe przepisów Konstytucji, ustaw oraz wyroków polskiego Trybunału Konstytucyjnego, b) umożliwia samodzielne kreowanie norm dotyczących procedury nominacyjnej sędziów sądów krajowych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe w procesie wykładni Konwencji – jest niezgodny z art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 176 ust. 2, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji, c) upoważnia Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe do dokonywania oceny zgodności z Konstytucją i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy określającej ustrój, zakres działania, tryb pracy i sposób wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa – jest niezgodny z art. 188 pkt 1 i 2 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie natomiast z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Powyższe oznacza, że obowiązują sądy, nie wyłączając z tego Sądu Najwyższego, ale również - niezależnie od osobistego zdania na ten temat - strony postępowań, w tym oskarżonych. Wskazać należy, że nie istnieje żaden przepis, który stanowiłby umocowanie do kwestionowania orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego z jakichkolwiek powodów, jeśli nawet zastrzeżenia kierowane pod adresem jego określonej struktury, czy też judykatów byłby uzasadnione.

Podnoszona natomiast rzekoma systemowa wadliwość procedury nominacyjnej na stanowiska sędziowskie, sugerująca brak instytucjonalnych gwarancji do zachowania przez sędziów standardów bezstronności, oraz przytaczanie orzeczeń sądów krajowych oraz międzynarodowych dotyczących kwestii związanych z procedurą powoływania sędziów w polskim systemie prawnym oraz potencjalnego wpływu tej procedury na bezstronność sędziego są o tyle niezasadne, że w żadnym wypadku nie mogłyby nawet prowadzić do zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. Przepis ten służy bowiem wyeliminowaniu wątpliwości co bezstronności w rozstrzygnięciu sprawy, a więc wątpliwości co do tego, że sprawa taka zostałaby rozstrzygnięta w sposób stronniczy, a więc z nieuzasadnioną korzyścią procesową dla którejkolwiek ze stron. Wnioskodawca nie podjął natomiast próby wykazania, na korzyść której strony i dlaczego, wskazana wyżej sprawa miałaby być tak właśnie, a więc stronniczo, rozstrzygnięta przez wymienionego sędziego SN. Regulacja zawarta w art. 41 § 1 k.p.k. ma wymiar konkretny, związany z określonymi okolicznościami faktycznymi, a nie abstrakcyjny, związany z rozwiązaniami ustrojowymi.

Trzeba przy tym wskazać, że Sąd Najwyższy uznał, iż orzekanie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w postulowanym zakresie byłoby w takiej sytuacji niezgodne z Konstytucją RP, choćby z jej art. 7, zgodnie z którym wszystkie organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W świetle zaś art. 8 ust. 1 Konstytucji RP podstawą takich działań w omawianym zakresie nie może być także standard wynikający z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, którego interpretacja również musi pozostawać w zgodzie z Konstytucją RP. Konwencja ta nie zawiera samodzielnej regulacji dotyczącej możliwości i podstaw wyłączenia sędziów sądów krajowych od orzekania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2023 r., III KK 286/23).

Wymaga zaznaczenia, że procedura, w jakiej nastąpiło powołanie sędziego P.K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, w żaden sposób nie wpływa na obiektywne postrzeganie jego bezstronności i niezawisłości i nie może stanowić podstawy do formułowania poglądu o wadliwości wydawanych przez niego orzeczeń z uwagi na uchybienia wymienione w treści art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. Wskazany sędzia został powołany na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym aktem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, po przeprowadzeniu postępowania konkursowego przed Krajową Radą Sądownictwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przepisy te nie zostały nigdy zakwestionowane w drodze środków prawnych, które zgodnie z postanowieniami art. 188, 191, 193 Konstytucji temu celowi służą.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że żaden z argumentów, jakie przywołano we wniosku nie podważa zaufania do sędziego SN P.K. i nie rzutuje na możliwość niezależnego i w pełni bezstronnego rozpoznania przez niego sprawy o sygn. III KK 280/25.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[WB]

[a.ł.]